

Lesidee 1: De Culturele Ijsberg

Niveau: VO/MBO/HO

Leerdoel(en):

- Je bent je ervan bewust dat cultuur voor een deel zichtbaar en voor een deel onzichtbaar is
- Je kunt zowel de zichtbare als onzichtbare kant van je eigen cultuur onderzoeken
- Je kunt aspecten van cultuur onderverdelen in de lagen 'doen', 'denken' en 'willen'

Vorbereiding

- Deel de groep leerlingen of studenten in, in groepjes van 4
- Geef ieder groepje een groot vel papier (A1 of A0) en stiften

Lesbeschrijving

Laat de groepjes alle associaties opschrijven die zij hebben bij het begrip cultuur (het begrip in het algemeen, specifiek de Nederlandse cultuur of juist een eigen, persoonlijke cultuur).

Laat daarna met een plaatje of tekening zien dat je cultuur kunt zien als een ijsberg: cultuur bestaat uit dingen die je ziet (uitingen van cultuur, boven water) en dingen die je niet ziet (onder water). Het zichtbare deel is veel kleiner dan het onzichtbare deel. Leg uit dat het belangrijk is te ontdekken wat er onder water zit, want dat bepaalt wat er aan de oppervlakte te zien is.

Deel dan de ijsberg in, in de volgende drie lagen (zoals in het plaatje):

- Wat doe je (zichtbaar)?
- Wat denk je (onzichtbaar, net onder de oppervlakte)?
- Wat voel je/wil je (onzichtbaar, diep)?

Laat de leerlingen of studenten op de andere kant van hun papier een ijsberg tekenen en hun eigen associaties een plek geven in die ijsberg. Welke associaties behoren tot welk onderdeel van de ijsberg? Hoe hebben ze invloed op elkaar? Komen er punten naar voren die ze als een stereotypering zouden kunnen zien?

TIP: Hang de ijsberg op in het lokaal en pak hem er een week later bij. Neem tien minuten om samen nieuwe cultuuraspecten toe te voegen en de leerlingen of studenten te vragen naar de zichtbare en onzichtbare aspecten van cultuur die zij de afgelopen week ontdekt hebben.

